

Nimekirja alusel

Meie 29.04.2020 nr 2-1/80031/3

Märgukiri auditi „Andmete kättesaadavus ja kasutamine riigi targaks juhtimiseks“ kohta

Austatud asutuse juht

Teavitame Teid auditi „Andmete kättesaadavus ja kasutamine riigi targaks juhtimiseks“ lõpetamisest. Oleme otsustanud, et auditi tulemusena me hinnanguid ega soovitusi auditeeritute kohta ei anna ja auditaruannet ei koosta.

Audititoimingud kinnitasid, et asutustes on rakendatud mitmeid häid ja uuenduslikke andmeanalüüsi praktikaid. Näiteks on Maksu- ja Tolliameti andmete analüüsivõimekuse kasv võimaldanud siduda omavahel nii enda kui ka väliste osapoolte andmeid ja luua kõikehõlmav riskiprofiil, et tuvastada maksuriske. Õigusliku selguse loomisel on heaks näiteks Siseministeeriumi tegevus Päästeameti tegevust reguleerivate õigusaktide muutmise algatamisel. Sellega on loodud Päästeametile selged alused saada andmeid teiselt asutustelt, kellel on tulekahjude ennetamiseks vajalikke andmeid. Mõned asutused, näiteks Eesti Haigekassa, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Päästeamet, on tegemas koostööd väliste ekspertidega, et arendada näiteks masinõppe programme ja metoodikat riskianalüüsides ja prognoosides tegemiseks.

Samas leidsid audititoimingute käigus kinnitust mitmed teadaolevad probleemid. Nagu näiteks:

- vajalikud andmed jäävad andmeanalüüsi kaasamata, sest need ei ole tehnilistel põhjustel kättesaadavad või nende kogumisel ei ole rakendatud piisavalt kvaliteedikontrolli meetmeid. Nii näiteks piirab andmeanalüüsi laiemat kasutust andmete kesine kvaliteet (s.t kogutavad andmed ei ole ajakohased, terviklikud, struktureeritud selgetel alustel ja järjepideva arvutusmetoodikaga) nii enda kui ka teiste potentsiaalsete kasutajate jaoks;
- kvaliteediprobleemide alged on omakorda puudulikus andmete sisestamises või sisestamata jätmises ning erinevate kasutajarühmade vajadustega mitteamestamisega andmete kogumisel ja analüüsimisel (s.t need ei pruugi sobida teiste asutuste otstarbeks, kogutakse erinevate klassifikaatorite alusel või pole enam ajakohased);
- andmete kättesaadavus on takistatud, kuna lahendamata on andmevahetuse õiguslikud probleemid. Näiteks on andmete kasutamist takistanud erinevate andmekaitsereeglite (sh isikuandmekaitse ja ärisaladus) ebaselgus ja seni reguleerimata uued mõisted nagu näiteks „andmekaeve“ ja „andmeladu“.

Eelnevast tingituna on jätkuvalt andmeanalüüsi praktikas mahukaim osa andmete kogumine ja ettevalmistamine. Mitmest intervjuust selgus, et asutustes tegelevad analüütikud ligikaudu 80% ajast andmete kogumise ja ettevalmistamisega ning vaid 20% nende analüüsiga.

Auditi ajal tehtud intervjuud kinnitasid, et asutused tegelevad aktiivselt eelpool toodud probleemidele lahenduste otsimisega. Seetõttu ei anna Riigikontrolli detailsete tähelepanekute ning soovitude avaldamine auditiaruandena soovitud lisandväärtust. Kavandame kogutud häid praktikaid kasutada oma auditites teistele asutustele soovitusi tehes.

Täname Teie asutuste töötajaid meeldiva koostöö eest!

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ines Metsalu-Nurminen
peakontrolör

Lisa: Nimekiri kirja adressaatidest

Toomas Viira
Toomas.Viira@riigikontroll.ee